

Hrvatska Možda ste propustili

Akademik Andrija Mutnjaković: Ključ je u gospodarenju, a ne u upravljanju zemljištem

Objavio Smijana Škugor-Hrmčević - 16. studenoga 2023. u 15:00

Foto: Hrvatski muzej arhitekture (HAZU)

O stanju u hrvatskom prostoru i svim negativnostima i zamkama u koje smo se doveli ne shvaćajući ozbiljno da je hrvatski geografski, prirodni i kulturni prostor najvrijednije nacionalno blago, razgovarali smo s uglednim akademikom Andrijom Mutnjakovićem, ujedno i predsjednikom Akademije arhitektonske umjetnosti i znanosti koja je u ožujku ove godine predstavila Deklaraciju o hrvatskom prostoru kao svojevrsan apel čitavoj hrvatskoj javnosti da „hrvatski prostor treba zaštititi Ustavom RH kao narodno bogatstvo koje se ne smije nepovratno trošiti već se mora razvijati u skladnom odnosu čovjeka i prirode, kako egzistencijalni prostor, naš nacionalni habit ne bi bio izgubljen za buduće naraštaje“.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Mislite li da se Deklaracijom može nešto promijeniti?

Pitate me čemu Deklaracija? Mogu vam odgovoriti jednostavnom usporedbom: pune su novine društvene brige za gospodarenje komunalnim otpadom. Pa i naš je gradonačelnik prilikom obraćanja javnosti nakon izborne pobjede prvom rečenicom objavio da će se riješiti urbani problem Zagreba gospodarenjem otpadom. Međutim, za očekivati je od gradonačelnika da će njegova osnovna briga biti gospodarenje gradom, a ne smećem grada. Ili da proširimo temu i konstatiramo kako će valjda osnovna briga predsjednika države i predsjednika Vlade RH biti gospodarenje zemljom. To jest gospodariti hrvatskim tlom i njegovim prirodnim bogatstvom. Ovdje dolazi do zamjene termina.

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Digitalno izdanje METRO kataloga nudi više od 10.000 proizvoda! Saznaj više!

Dijelimo 15.000 €!

Sponsored by Midas

Država ima niz uredbi i institucija kojima upravlja zemljom, no upravljati znači voditi administraciju događanja: recimo promjenu vlasništva zemlje evidentirati gruntovnicom. Gospodarenje zemljom nije administrativni već kreativni postupak: cijenjenje naslijeđenog tla kao uvjeta postojanja države; emotivno, racionalno i vlasničko korištenje posjedovanog prirodnog bogatstva; svesrdno i obiteljski podržavati nacionalni biološki opstanak; znanstveno i etički usmjeravati osobnost nasljednika; racionalno i efikasno razvijati proizvodni potencijal; čuvati, oplođivati i njegovati nacionalni identitet, sažima akademik Mutnjaković.

>Deklaracija o hrvatskom prostoru: Dobar dio bespravne gradnje u Istri je u režiji stranih državljana

I nastavlja – da, znam. Velite da su to fraze političara (gospodarenje otpadom, gospodarenje zemljom....). No to nisu fraze nego političke floskule u zemlji koja svakodnevno prodaje svoje tlo i rasprodaje prirodna bogatstva, minimalno potpomaže biološki opstanak, zaostaje sa znanstvenim razvojem, obezvređuje industriju i poljoprivredu, zanemaruje vlastiti identitet. I nema problema: država uredno upravlja svojom zemljom, ali ne gospodari svojom zemljom.

Jer narod koji živi na tuđoj zemlji svoj identitet može dokazati samo svojim jezikom. I tako država administrativnim zakonom štiti svoj jezik i zanemaruje milenijska iskustva kako su nestale brojne nacije kada su izgubile vlastito tlo pod svojim nogama.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Deklaracijom nastojimo pomoći razumijevanju emotivnog i racionalnog gospodarenja zemljom

I da, upravo smo zbog toga nastojali našom Deklaracijom pomoći razumijevanju emotivnog i racionalnog gospodarenja zemljom. Možda ovaj termin gospodarenje zemljom nije dovoljno jasan pa bi Vam rado njegovo značenje objasnio upravo na primjeru razlike između administrativnog i gospodarskog tretmana zemljišta na području našeg jadranskog priobalja, ističe akademik Mutnjaković i tom u prilog navodi europsko iskustvo, točnije ono iz Francuske.

>Nužno je utvrditi prioritetne mjere za primjenu strategije u prostornom uređenju Hrvatske

Tamo negdje šezdesetih godina prošlog stoljeća francuski predsjednik Charles de Gaulle i predsjednik francuske vlade Georges Pompidou uočili su kako zapuštenu francusku obalu Mediterana treba turistički iskoristiti i načinili su program gradnje turističkog kompleksa od cca 100.000 kreveta sagrađenih u obliku zasebnih gradova. Središnji grad nazvan je La Grande Motte i obuhvaćao je 430 hektara površine na kojoj su sagrađene zgrade za smještaj oko 60.000 gostiju, ili za dva milijuna turista godišnje.

>Buttignoni: Treba dati jasan znak da se u Hrvatskoj ne može doći i raditi što god nekome padne na pamet

Oblikovanje grada povjerali su arhitektu Jeanu-Pierre Balladuru koji je atraktivnom originalnom vizionarskom arhitekturom ostvario ambijent već sada proglašenim baštinom dvadesetog stoljeća. Za taj projekt imenovan je časnikom Legije časti i primljen u članstvo francuske akademije. Dvojica državnika su svojim znanjem o gospodarenju zemljištem zapuštenu i močvarnu morsku obalu pretvorili u najatraktivniji turistički grad. Stvorili su baštinu francuske kulture, osigurali su stalan godišnji prihod tamošnjim stanovnicima i državi i zadržali tlo u vlasništvu francuskog naroda.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Nakon tog podsjetnika, zamijenivši uloge, akademik Mutnjaković upitao je: možete li zamisliti da naša dva predsjednika metnu glave skupa i sagrade neki La Grande na Jadranskoj obali?

I odmah odgovorio kako to nije tako nemoguća misija. S tim u vezi podsjetio je da su u vrijeme gradnje La Grande Motte u Hrvatskoj dovršena dva plana turističkog razvoja jadranske obale – Regionalni prostorni plan južnog Jadrana od Makarske do Ulcinja i Regionalni prostorni plan Istre. Rađeni su pod pokroviteljstvom misije Ujedinjenih naroda, a izradili su ih hrvatski arhitekti uz konzultacije s nekoliko stranih. Uzgred napominjem da je tada voditelj ureda UN-a za prostorni razvoj gradova nerazvijenih zemlja bio hrvatski arhitekt Ernest Weismann. Na osnovu naznačenih planova izgrađeni su i turistički kompleksi Babin Kuk u Dubrovniku i Plava Laguna kod Poreča.

>Deklaracija o hrvatskom prostoru: Apolitika i Uredba o Zaštićenom obalnom pojasu 'ignoriraju se i ne provode'

Nije suvišno konstatirati da je Plava Laguna nastajala istovremeno s La Grande Motte i da mu je sa sagrađenih 31.000 postelja dostojno parirala. Nositelji projekata nisu bili hrvatski predsjednici (jer ih tada nismo imali), već su to bili hrvatski hotelijeri, banke, arhitekti i graditelji na tlu u vlasništvu hrvatskog naroda. Osmišljavali su i projektirali te turističke komplekse moji prijatelji arhitekti, a i osobno sam izradio projekte za sagrađenih oko 3.000 turističkih postelja. Ovo toliko, kao podsjetnik o znanju gospodarenjem zemljišta u Hrvatskoj. Rezultati su bili isti kao u Francuskoj, prisjeća se akademik Mutnjaković i ističe da oba razmatrana primjera ukazuju na značenje gospodarenja, a ne upravljanja zemljom i što je važno, ukazuju na društvenu, ekonomsku i povijesnu kvalitetu postignutih rezultata.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Dakle, neophodno je sagledavati i tu povijesnu dimenziju?

Svakako. Dva najljepša grada na našem planetu su jadranski gradovi Venecija i Dubrovnik. Oba su izrazite turističke meke koje svojom starošću i ljepotom ostvaruju trajnu financijsku dobit. Dapače, upravo njihovim starenjem povećava se njihova atraktivnost, a time i dobit. Ova konstatacija ima značajnu poruku: nije probitačno graditi hotele koji će biti rentabilni 50 godina pa ih potom srušiti i graditi nove. Treba slijediti uzore Venecije i Dubrovnika, a također i iskustvo La Grande Motte, te ne graditi samo zgrade već baštinu od koje će imati koristi mnoga naša pokoljenja.

Na konstataciju kako je u današnje vrijeme pod aksiomom brzog stjecanja profita i konzumerizma to teško ostvariti, akademik rezolutno odgovara – nije istina.

Pogledajte brojne fotografije ili odite u La Grande Motte pa ćete se uvjeriti kako je moguće i danas graditi svoju baštinu, naravno uz uvjet da se gradi uz moto gospodarenja zemljom, a ne upravljanjem zemljom.

Ako se gradi pod motom upravljanja zemljom, primjerice duž jadranske obale, tada se zemlja parcelira u malene okućnice pogodne kupcima za tromjesečnu osobnu ili uslužnu

eksploataciju, izdaju se (ili zanemaruju) građevinske i uporabne dozvole, te se tako formiraju stotinjak kilometara dugačka prigradska naselja uz jadransku magistralu. Mjestimično naselja bujaju te se pretvaraju u favele koje se od onih u Latinskoj Americi jedino razlikuju lijepom suvremenom arhitekturom. I tim su načinom svi zadovoljni i upravitelji i domaći i došljaci iz niotkuda. No, nije to najgore. Ono tek dolazi jer će time naši potomci naslijediti blokiranu zemlju na kojoj više neće moći financijski opstojati.

>Može li novi zakon o turizmu bolje zaštititi prostor od Zakona o prostornom uređenju i graditeljstvu?

S obzirom na situaciju u našem prostoru, akademik ističe kako ispada da jedino arhitekti eto nisu zadovoljni i pišu Deklaraciju kako bi svoja profesionalna saznanja o svrsishodnom gospodarenju zemljištem prenijela upraviteljima.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Dalmatinsko iskustvo prezentirano je ovdje samo kao ilustracija kako se pasivnim upravljanjem hrvatska zemlja i njeno prirodno bogatstvo troše budzašto u cijeloj Hrvatskoj. Francusko iskustvo korišteno je kao ilustracija kako se pusto zemljište aktivnim gospodarenjem pretvara u dugoročno profitabilno izvoriste i atraktivnu baštinu francuske kulture. I to je sve, zaključuje akademik Mutnjaković i razgovor završava rečenicom: Ah da, upravljati ili gospodariti, pitanje je sada, rekao bi Hamlet.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i **temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima**, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 10, 15, 25 ili više eura. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći **OVDJE**

OZNAKE andrija mutnjaković Deklaracija o hrvatskom prostoru smiljana škuđer hrnčević

VIŠE S WEBA